

TROOSTCONCERTEN OP ALLERHEILIGEN

VZW Reveil - Reveil 2019

Departement Cultuur, Jeugd en Media - Ultimas 2018 - Reveil

“Zoals elke dag in een goede relatie Valentijn moet zijn, zo moet ook elke dag in een goede en warme rouwcultuur een beetje 1 november zijn”.

- Pieter Deknudt (Reveil)

Op **1 en 2 november** worden de van oudsher de rooms-katholieke feestdagen van Allerheiligen en Allerzielen gevierd. Volgens de traditie worden op 1 november de **heiligen en martelaren** herdacht en op 2 november de **zielen van alle overledenen**. Deze twee dagen zijn vandaag dagen waarin veel mensen en nabestaanden de graven van hun geliefden bezoeken; de graven worden gepoetst, kaarsjes worden samen aangestoken, bloemen worden neergezet op het graf. Meestal gebeurt dit op 1 november, aangezien dit een officiële feestdag is in België. De pot kleurrijke chrysanten op de graven zijn een herkenbaar beeld in die periode.

Troostconcerten op 1 november

Een belangrijke nieuwe wind in oude zeilen is de herintroductie van **muziek op begraafplaatsen**. Het begon als een persoonlijk initiatief van Pieter Deknudt in 2014, om met zijn gitaar een lied te spelen aan het graf van een goede vriend. Toen dit idee initieel op wat weerstand stuitte, vertelde de Heemkring van Deerlijk dat de lokale fanfare tot in de jaren '70 vaak speelde op begraafplaatsen op 1 november. Ook in andere rouwculturen heeft muziek een plaats. Zo is het een heel typisch feestelijk element bij het Mexicaanse feest voor de doden, *Día de Muertos*, dat eveneens op 1 en 2 november gevierd wordt.

Pieter zette zijn idee voort en uit deze muzikale kiem ontstond **Reveil**. Reveil betekent letterlijk *heropleving*; een hedendaagse en warme heropleving van de traditie om op 1 november te herdenken wie gestorven is.

Sindsdien vinden er in meer dan 160 Vlaamse gemeenten op 1 november **troostconcerten** plaats. Bij zonsondergang komen lokale muzikanten, kunstenaars, fanfares, familieleden en vrienden samen op de lokale begraafplaats, om nummers te spelen, een gedicht voor te lezen, een (levens)verhaal te vertellen of samen ritueel een kaarsje aan te steken. Met deze eigentijdse traditie van troostconcerten staat de oude traditie van Allerheiligen met een moderne en frisse invulling weer op de kaart. De troostconcerten worden zo een breed toegankelijk en eigentijds ritueel om met verlies, afscheid en de mensen die we missen om te gaan en zichtbaar te maken. Ze brengen mensen dicht bij elkaar in rouw, afscheid en herdenking. Dit soort gewoontes en rituelen rond rouw zijn erfgoedpraktijken die dan ook sterk verbonden zijn met ons mentaal welzijn.

Reveil

VZW Reveil, als organisatie met een eigentijdse blik op rouw, moedigt artiesten sinds 2014 aan om 1 november nieuw leven in te blazen. Ze ondersteunt gemeenten met draaiboeken, webinars, campagnes,... zodat in bijna 1 op de 3 gemeenten muzikanten, fanfares, dichters en verhalenvertellers hun lokale begraafplaats onderdampelen in een warme gloed van ingetogen muziek, poëzie en lokale levensverhalen. Reveil is niet alleen actief op begraafplaatsen, maar trekt en ondersteunt ook tientallen **troostproducties** en een jaarlijks slotmoment (met Lieve Blancquaert als gastvrouw) met een steeds variërende **Troosthoofdstad**. Zo verlichtte Reveil in 2023 de hele kustlijn van De Panne met 10.000 kaarsjes. Een Reveilmoment is dus een eerbetoon aan de wortels van elke gemeente, met het diepste respect voor elke overtuiging.

INZENDER

Pieter Deknudt
VZW Reveil
<http://www.reveil.org/>

THEMA

Vertellen en taalgebruik
Muziek en podiumkunsten
Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#muziek #stem en zang #dans #theater
#performancekunst #feest #stoet
#levensbeschouwelijk gebruik